

Aanbevelingen voor betekenisvolle jongerenparticipatie in de Belgische internationale samenwerking

PLAN INTERNATIONAL
Tot elk meisje vrij is

Enabel

FORUM DES JEUNES

VLAAMSE JEUGDRAAD

Waarom dit document?

Jongeren[1] zijn niet alleen een doelgroep van internationale samenwerking. We zijn partners, brengen verandering en kennen onze eigen leefwereld als geen ander.

Dit document is het resultaat van twee afzonderlijke, door jongeren geleide processen:

1. Het **Youth Participation Lab**[2] (mei 2026), dat jongerenactivisten uit België, Senegal, Vietnam, Ecuador, Bolivia en Niger samenbracht met Belgische jongerenorganisaties en beleidsmakers. Het evenement werd gezamenlijk georganiseerd door BeGlobal (Enabel) en Plan International België en samen vormgegeven met vertegenwoordigers van de Vlaamse Jeugdraad, Le Forum des Jeunes, de Youth Sounding Board van Enabel en het Youth Advisory Panel van Plan International België.
2. **Uitwisselingssessies** met leden van de Youth Sounding Board van Enabel[3], een adviesorgaan bestaande uit nationale en internationale jongeren, zowel binnen als buiten Enabel.

Samen gingen zij aan de slag met één centrale vraag:

"Wat is nodig om jongerenparticipatie in de Belgische internationale samenwerking betekenisvoller, inclusiever en structureler te maken?"

Dit document formuleert duidelijke aanbevelingen en nodigt beleidsmakers tegelijk uit om de dialoog verder te zetten. Bovenal is het een oproep om samen te werken aan meer structurele en betekenisvolle jongerenparticipatie[4].

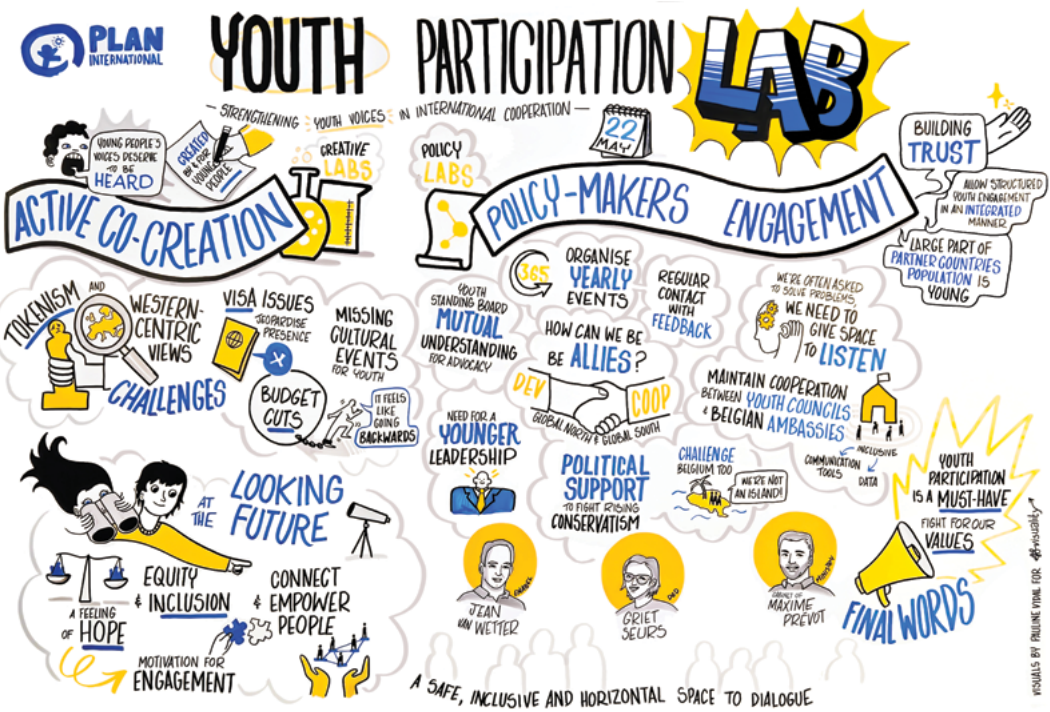
---

[1] Met 'jongeren' wordt hier een flexibele categorie bedoeld, waarbij wordt erkend dat leeftijdsdefinities verschillen naargelang de context. De VN hanteert voor statistische doeleinden de leeftijd van 15 tot 24 jaar, terwijl Enabel doorgaans de leeftijdsgroep van 15 tot 35 jaar hanteert en de leeftijdsgrenzen afstemt op de doelstellingen van het programma. Jongeren vormen geen homogene groep: hun ervaringen en kansen worden onder meer beïnvloed door gender, leeftijd, sociaaleconomische status, het al dan niet hebben van een beperking, geografische locatie en toegang tot digitale technologie.

[2] Youth Participation Lab 2026

[3] Youth Sounding Board – Jongeren & beleid BeGlobal

[4] Er bestaan reeds verschillende waardevolle richtlijnen voor betekenisvolle jongerenparticipatie binnen de internationale samenwerking. Zie bijvoorbeeld de Toolkit voor betekenisvolle jongerenparticipatie van het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken, die concrete handvatten biedt om verder te gaan dan louter symbolische participatie en jongeren uit partnerlanden als volwaardige en gelijkwaardige partners te betrekken bij diplomatie en internationale samenwerking.

"Als jongeren zijn we hier gekomen om onze stem te laten horen en ervoor te zorgen dat er rekening mee wordt gehouden. Het is niet genoeg dat er alleen naar ons wordt geluisterd; onze stem moet ook worden omgezet in concrete acties. We willen geen beloften die achteraf toch niet worden nagekomen."

Tacko
20 jaar, deelnemer aan de EmpowerXChange, jongerenactivist bij Plan International in Senegal

De uitdaging:
inspraak is meer dan ‘mogen spreken’

Het Belgische ontwikkelingssamenwerkingsbeleid[5] erkent jongeren als belangrijke motoren van duurzame ontwikkeling. De grootste generatie jongeren ooit[6] beschikt over een enorm potentieel om sociale en economische verandering teweeg te brengen. Daarom is het belangrijk om te investeren in hun vaardigheden, leiderschap en innovatiekracht. Zo kunnen jongeren mee bijdragen aan de Belgische prioriteiten, zoals stabiliteit, gezondheid en en de aanpak van de klimaatcrisis.

Maar erkenning betekent niet automatisch dat jongeren ook invloed hebben. Ze worden soms uitgenodigd om hun stem te laten horen, zonder dat ze voldoende kansen krijgen om mee te bepalen welke keuzes worden gemaakt. Te vaak is jongerenparticipatie nog ad hoc, projectgebonden of beperkt tot de jongeren die sowieso al hun weg vinden naar zulke processen. Zo dreigt jongerenparticipatie beperkt te blijven tot het afvinken van vakjes, in plaats van jongeren echte invloed te geven op beleid en praktijk.

De oproep:
van consultatie naar partnerschap

We roepen minister Maxime Prévot, de directie-generaal Internationale Samenwerking (DG INT) en Enabel op om jongeren niet langer alleen te benaderen als doelgroep of als een stem om naar te luisteren, maar hen te erkennen als gelijkwaardige partners in de Belgische internationale samenwerking.

Als partners brengen jongeren hun eigen ervaringen, lokale kennis[7], vernieuwende ideeën en frisse perspectieven mee. Dat is een meerwaarde voor internationale samenwerking en draagt bij aan een doeltreffendere en rechtvaardigere aanpak. Jongeren kennen de realiteit waarmee hun generatie wordt geconfronteerd, stellen bestaande manieren van werken in vraag en kunnen mee bouwen aan een duurzamere en rechtvaardigere toekomst voor iedereen.

---

[5] Minister Maxime Prévot | FOD Buitenlandse Zaken - Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

[6] Adolescents and young people today: Empowering a growing global population | United Nations Population Fund

[7] Jongeren meer mogelijkheden bieden om mee te beslissen over de Belgische internationale samenwerking kan ook bijdragen aan de ambitie van de minister om de lokalisering te versterken: Onze prioriteiten voor de humanitaire hulp | FOD Buitenlandse Zaken - Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Aanbevelingen[8]

[8] Deze aanbevelingen zijn gericht aan verschillende actoren (Enabel, DG INT en het kabinet van vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken Maxime Prévot) en hebben betrekking op verschillende contexten. Sommige aanbevelingen richten zich op België, andere op partnerlanden, en veel ervan zijn relevant voor beide.

Zorg ervoor dat jongerenparticipatie inclusief

en representatief is

- **Ga verder dan de gebruikelijke stemmen:** Betrek actief jongeren die extra drempels ervaren om mee te doen. Denk bijvoorbeeld aan meisjes en jonge vrouwen, LGBTQI+-jongeren, jongeren met een beperking, jongeren met een lager inkomen of opleidingsniveau, jongeren met beperkte mobiliteit, jongeren uit landelijke, gemarginaliseerde of inheemse gemeenschappen, jonge mantelzorgers, jongeren die niet bij een organisatie zijn aangesloten of geen politieke connecties hebben, en andere groepen die vandaag ondervertegenwoordigd zijn.
- **Breng eerst in kaart wat er al bestaat:** Breng bestaande jongerenorganisaties, informele netwerken, grassrootsinitiatieven en andere vormen van jongerenparticipatie in België en partnerlanden in kaart. Bouw daarop voort in plaats van nieuwe, parallelle structuren op te zetten.
- **Werk via organisaties en netwerken die jongeren vertrouwen:** Buurtcentra, culturele en sportverenigingen, netwerken van jongeren uit diaspora- en migrantengemeenschappen, lokale ngo's en andere grassrootsorganisaties kunnen helpen om jongeren te bereiken die vandaag niet betrokken zijn bij formele participatiestructuren.
- **Investeer in organisaties die bruggen kunnen bouwen:** Ondersteun organisaties die jongeren bereiken die anders moeilijk hun stem kunnen laten horen, veilige en toegankelijke plekken voor participatie creëren en de stem van jongeren verbinden met beleid en institutionele besluitvorming.
- **Neem drempels voor participatie weg:** Voorzie de nodige ondersteuning op het vlak van taal, toegankelijkheid, vervoer, digitale inclusie, timing en vergoeding.

"Verschillende perspectieven en ervaringen uit het dagelijks leven zijn essentieel als internationale samenwerking echt de realiteit wil weerspiegelen van de mensen die er het meest door worden geraakt."*

Maxime Prévot

minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Ontwikkelingssamenwerking

* Uit een videoboodschap die tijdens de Youth Participation Lab werd gedeeld.

Maak jongerenparticipatie

betekenisvol

- **Betrek jongeren vanaf het begin en doorheen de hele beleids- en programmacyclus:** Betrek jongeren bij het ontwerp, de uitvoering, de financiering, de monitoring en de evaluatie.
- **Stem participatie af op de context:** Er bestaat geen 'one-size-fits-all'-model. In partnerlanden moet participatie aansluiten bij de lokale realiteit, met aandacht voor onder meer technologie, taal, cultuur, arbeidsomstandigheden en politieke of veiligheidsrisico's. Wanneer live participatie moeilijk is, maak dan gebruik van flexibele formats, zoals schriftelijke input, video's, spraakberichten of andere vormen die lokaal geschikt zijn.
- **Creëer veilige ruimtes voor een open en kritisch gesprek:** Jongeren moeten hun kritische mening kunnen geven, instellingen in vraag kunnen stellen, nieuwe ideeën kunnen voorstellen en thema's kunnen aankaarten die vaak over het hoofd worden gezien of niet aan bod komen in beleidsdiscussies. Participatie mag niet beperkt blijven tot het verzamelen van meningen die aansluiten bij institutionele standpunten of de bestaande prioriteiten van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.
- **Investeer in capaciteitsopbouw en empowerment:** Jongeren moeten toegang hebben tot de informatie, opleidingen en ondersteuning die ze nodig hebben om op gelijke voet te kunnen participeren. Dit betekent ook investeren in toegang tot informatie en wereldburgerschapseducatie, zodat jongeren mondiale vraagstukken kritisch kunnen benaderen, de rol van België in de wereld kunnen begrijpen en beleidsmakers ter verantwoording kunnen roepen[9].
- Een betekenisvol partnerschap vraagt ook om **eenvoudigere en flexibelere financierings- en administratieve procedures voor jongerenorganisaties**, vooral voor kleinere, informele of *grassroots*initiatieven.
- **Sluit de feedback loop:** Instellingen moeten duidelijk communiceren hoe de input van jongeren werd gebruikt, welke aanbevelingen wel of niet werden opgenomen en waarom.

"Beleidsmakers moeten bereid zijn risico's te nemen, naar ons te luisteren, ons te vertrouwen en ons de ruimte te geven om ons uit te drukken."

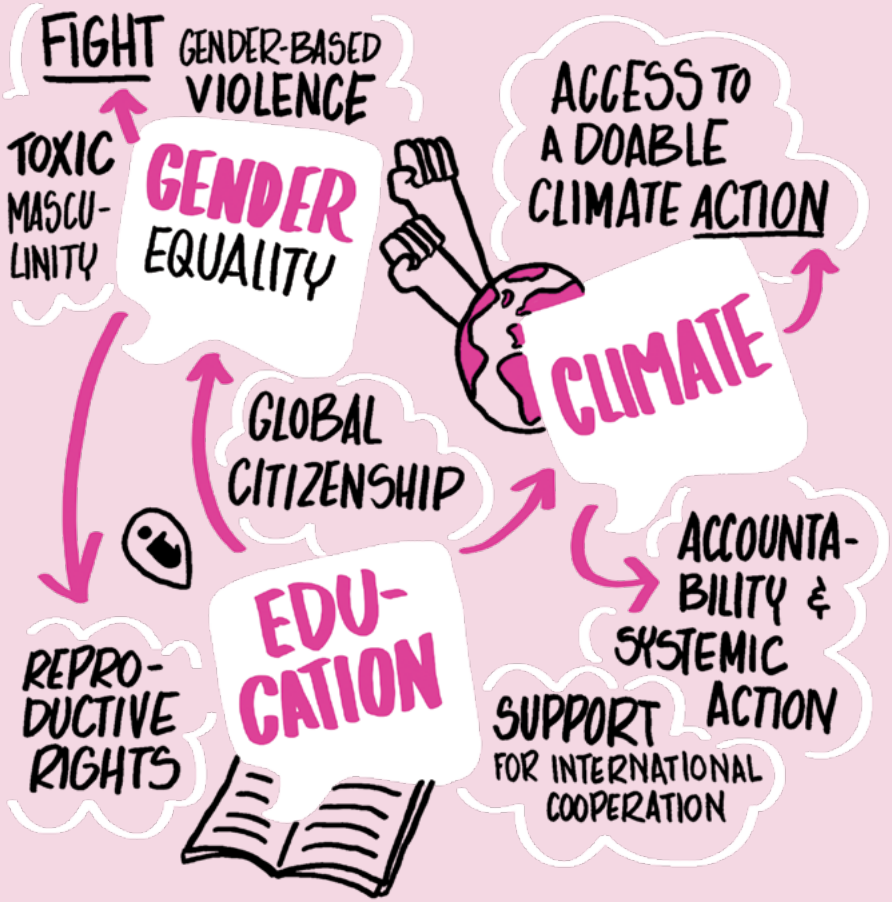

Victor
26 jaar, lid van de Youth Sounding Board van Enabel

[9] Strategische nota: Wereldburgerschapseducatie in België (2024)

Thema's binnen internationale samenwerking waar jongeren

inspraak in willen

- **Klimaatverandering** en klimaatrechtvaardigheid;
- **Gendergelijkheid**, seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) en inclusie;
- **Onderwijs** en toegang tot basisdiensten;
- **Werkgelegenheid** en economische inclusie;
- **Migratie** en jongerenmobiliteit;
- **Digitalisering**, innovatie, digitale rechten en online veiligheid;
- **Mentale gezondheid** en welzijn;
- **Intergenerationele dialoog** in besluitvorming.

"We willen laten zien dat jongeren sterk begaan zijn met internationale solidariteit, mensenrechten, multilateralisme en mondiale rechtvaardigheid, en dat de Belgische internationale samenwerking die waarden moet blijven weerspiegelen."

Erika
20 jaar, lid van Forum des Jeunes

Van aanbevelingen naar concrete stappen: jongerenparticipatie in de praktijk brengen

Betekenisvolle jongerenparticipatie mag niet afhangen van één project of een eenmalige consultatie. Ze vraagt een engagement op lange termijn, voldoende middelen en goed ondersteunde mechanismen om jongeren te betrekken. Die moeten samen met jongeren worden ontwikkeld en flexibel genoeg zijn om aan te sluiten bij hun realiteit.

Bovenal vraagt jongerenparticipatie tijd. Het is een proces, geen eenmalige oefening.

1 Ontwikkel een strategie voor jongerenparticipatie in de Belgische internationale samenwerking, ondersteund door concrete middelen en financiering

Ontwikkel een alomvattende strategie voor jongerenparticipatie in de Belgische internationale samenwerking, met duidelijke verantwoordelijkheden, voldoende middelen en mechanismen om de vooruitgang op te volgen.

De strategie moet onder meer het volgende omvatten:

- Veranker betekenisvolle jongerenparticipatie in beleid en programma's. Zorg ervoor dat jongerenparticipatie wordt meegenomen in verschillende thema's en beleidsdomeinen, en niet als een apart of losstaand onderwerp wordt behandeld.
- Voorzie specifieke en toegankelijke financiering voor jongerenparticipatie. Maak bijvoorbeeld een vast minimumaandeel van het totale budget voor ontwikkelingssamenwerking beschikbaar voor initiatieven die door jongeren worden geleid of samen met jongeren worden ontwikkeld.
- Voorzie meerjarige en flexibele financiering voor voor jongerenorganisaties[10], jongerenbewegingen en brugorganisaties. Vereenvoudig tegelijk de financierings- en administratieve vereisten voor kleinere en minder formele jongereninitiatieven.
- Stimuleer innovatie door jongeren. Erken jongeren als vernieuwers en geef hen de ruimte en middelen om hun eigen oplossingen te ontwikkelen, uit te testen en verder uit te bouwen.
- Investeer in de empowerment van jongeren. Zorg ervoor dat jongeren de kennis, vaardigheden, ruimte, netwerken en kansen krijgen die ze nodig hebben om hun leiderschap te ontwikkelen en hun stem te laten gelden.
- Stel binnen de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking een aanspreekpunt voor jongerenparticipatie aan. Dit aanspreekpunt kan de uitvoering van de strategie coördineren en een rechtstreeks contactpunt zijn voor jongeren en door jongeren geleide organisaties.
- Zorg voor een duidelijk kader om de vooruitgang op te volgen, te evalueren en erover te rapporteren.

[10] Jongerenorganisaties spelen een belangrijke rol in het versterken van de civiele ruimte en democratische participatie. Langdurige en flexibele financiering is daarbij bijzonder belangrijk in contexten waarin de civiele ruimte krimpt en anti-rechten- en anti-genderbewegingen aan invloed winnen, wat jongeren en jongerenorganisaties onevenredig kan raken. Zie Future-Proofing: The Professionalization of an Anti-Rights Youth Generation - Ipas

2 Organiseer een structurele dialoog tussen jongeren en beleidsmakers op het hoogste beleidsniveau

Organiseer op regelmatige basis een dialoog op hoog niveau tussen jongeren en jongerenorganisaties, de minister en het kabinet van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking, DG INT en Enabel.

De dialoog moet:

- Samen met jongeren en door jongeren geleide organisaties worden voorbereid en vormgegeven.
- Diverse jongerenstemmen uit België en partnerlanden samenbrengen.
- Aansluiten bij en input leveren voor concrete momenten waarop beleid en beslissingen worden gemaakt, zoals beleid- en begrotingscycli, evaluaties en belangrijke internationale conferenties en processen, zoals bijvoorbeeld de Conferentie van de Partijen (COP) en de Commissie voor de Status van de Vrouw (CSW).
- Duidelijk maken wie binnen de betrokken instellingen verantwoordelijk is voor het organiseren, bijwonen en opvolgen van de dialoog.
- Zorgen voor transparante opvolging en publieke rapportering over de aanbevelingen en beslissingen die eruit voortkomen.

3 Betrek, versterk en diversifieer bestaande mechanismen voor jongerenparticipatie

Bouw voort op bestaande advies- en vertegenwoordigingsstructuren voor jongeren[11] in plaats van parallelle mechanismen te creëren.

Dit betekent onder meer:

- Erken jongerenorganen als partners en vraag actief hun input bij beleids- en besluitvorming, en gebruik die input ook daadwerkelijk.
- Ondersteun jongerenorganen om hun bereik te vergroten, zodat ze meer diverse en ondervertegenwoordigde jongeren kunnen betrekken.
- Bekijk regelmatig hoe de interactie met bestaande mechanismen verloopt en stuur bij waar nodig, met als doel de kwaliteit en impact van de dialoog voortdurend te verbeteren.

[11] Bijvoorbeeld de Youth Sounding Board van Enabel, de jongerenvertegenwoordigers bij de EU en de VN gelinkt aan het Forum des Jeunes en de Vlaamse Jeugdraad, en het Youth Advisory Panel van Plan International België.

4 Creëer sterkere kanalen voor stemmen van jongeren uit partnerlanden

Zorg ervoor dat jongeren in partnerlanden, en in het bijzonder jongeren die betrokken zijn bij door DG INT gefinancierde programma's, niet alleen inspraak hebben in de programma's of projecten waaraan ze deelnemen, maar ook invloed kunnen hebben op het bredere Belgische beleid en de manier waarop programma's worden opgezet.

Dit kan onder meer door:

- Lokale ecosystemen voor jongerenparticipatie in partnerlanden te versterken en bestaande jongerengeleide organisaties, netwerken en initiatieven te ondersteunen via de Belgische ambassades, Enabel, het maatschappelijk middenveld en andere partners.
- Belgische ambassades aan te moedigen om regelmatig in dialoog te gaan met jongeren en door jongeren geleide organisaties, of waar mogelijk lokale Youth Sounding Boards op[12].
- Belgische uitvoerende ngo's aan te moedigen om innovatieve manieren van jongerenparticipatie uit te testen en verder uit te bouwen, zodat kinderen en jongeren gedurende de hele programmacyclus op een betekenisvolle manier kunnen bijdragen.
- Regelmatig ruimte te creëren voor rechtstreeks contact tussen DG INT, Enabel, Belgische ngo's en jongeren die betrokken zijn bij door DG INT gefinancierde programma's, bijvoorbeeld om beleidsprioriteiten te bespreken of lessen uit programma's te delen.
- Uitwisseling tussen jongeren in België en partnerlanden te stimuleren, met kansen om van elkaar te leren en samen het debat vorm te geven.

[12] Voorbeelden hiervan zijn de jongerenadviescomités (Youth Advisory Committees) die samenwerken met Nederlandse ambassades wereldwijd, evenals het groeiende aantal EU-delegaties dat nationale Youth Sounding Boards of andere, aan de lokale context aangepaste adviesstructuren voor jongeren heeft opgericht.

Deze publicatie kwam tot stand in nauwe samenwerking met jongeren van de Vlaamse Jeugdraad, le Forum des Jeunes, het Youth Advisory Panel van Plan International België en de Youth Sounding Board van Enabel.

De uitwerking werd ondersteund door Plan International België en BeGlobal, het programma van Enabel dat zich inzet voor jongeren en wereldburgerschap.

België
partner in ontwikkeling

Deze publicatie kwam tot stand met de financiële steun van de Directie-Generaal Internationale Samenwerking (DG INT). De inhoud ervan valt uitsluitend onder de verantwoordelijkheid van Plan International België en geeft niet noodzakelijk de standpunten weer van DG INT of de Belgische regering.

PLAN INTERNATIONAL
Tot elk meisje vrij is

Tekst: © Plan International België, in samenwerking met Enabel
Foto's: © Plan International België
Verantwoordelijke uitgever: Evelyne Van Cleven, Plan International België
planinternational.be | info@planinternational.be